

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2CoP/2/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8621201337
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8621201337.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Martina Barana v právnej veci starostlivosti súdu o maloletého: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXX, XXX XX C., zastúpeného opatrovníkom: Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny D., dieťa rodičov: matky E. F. B. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXX, XXX XX C., právne zastúpenej: JUDr. Dušanom Maruščákom, advokátom, so sídlom SNP 538/1, 0910 01, IČO: 42 032 415 a otca H. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom I. XX, XXX XX I., právne zastúpeného: JUDr. Jánom Škrabom, advokátom, so sídlom Sov. Hrdinov 200/33, 089 01 Svidník, IČO: 42 032 288, o návrhu matky na zvýšenie výživného, za účasti Okresnej prokuratúry Svidník a Krajskej prokuratúry v Prešove, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Svidník č.k. 5P/28/2021-118 zo dňa 08.06.2022, takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok vo výrokoch I., II. a IV.

N e p r i z n á v a účastníkom náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Okresný súd Svidník (ďalej „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol:

M e n í rozsudok Okresného súdu Svidník č. k. 4P/82/2017-46 zo dňa 12.12.2017 vo výroku II. o výživnom tak, že zvyšuje výživné zo strany otca na maloletého A. B. zo sumy 150 eur na sumu 170 eur mesačne od 22.9.2021 do budúcnosti, ktoré je povinný platiť k rukám matky vždy do 15. dňa v mesiaci vopred pod následkom výkonu rozhodnutia.

Dlžné výživné v sume 166 eur za obdobie od 22.9.2021 do 31.5.2022 p o v o l u j e otcovi splácať po 20 eur mesačne spolu s bežným výživným od právoplatnosti rozsudku až do úplného vyrovnania pod následkom straty výhody splátok.

M e n í rozsudok Okresného súdu Svidník č. k. 4P/82/2017-46 zo dňa 12.12.2017 vo výroku II. o úprave styku otca s maloletým A. B. tak, že styk otca s maloletým sa neupravuje.

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

Rozhodnutie právne odôvodnil podľa § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), § 215 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), § 62 ods. 1 až 5, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“).

V odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že matka sa domáha proti otcovi zmeny rozsudku Okresného súdu Svidník č. k. 4P/82/2017- 46 zo dňa 12.12.2017 ohľadne zvýšenia výživného

zo sumy 150 eur na sumu 280 eur mesačne od 22.09.2021 do budúcnosti. Zároveň navrhla zmeniť tento rozsudok ohľadne úpravy styku otca s maloletým tak, že styk otca s maloletým sa neupravuje. Súd konštatoval, že rodičia maloletého nie sú manželia a nežijú v spoločnej domácnosti.

Súd prvej inštancie mal za preukázané, že v čase predchádzajúceho rozhodovania súdu o výživnom navštevoval maloletý predškolské zariadenie, pričom v súčasnosti je už žiakom 4. ročníka J. triedy Základnej školy na G. K. XXX/X L. D., čiže dôvodom na zvýšenie výživného je nielen jeho vyšší vek, ale aj zahájenie povinnej školskej dochádzky D. J. M. N. A., čo si nepochybne vyžaduje podstatne zvýšené náklady spojené s jeho výživou a zabezpečovaním osobných potrieb maloletého. Mimo obvyklých výdajov spojených s výživou a výchovou maloletého je matka nútená vynakladať aj náklady spojené so zdravotnými obmedzeniami maloletého, ktoré spočívajú v diagnostikovanom ochorení na O. P., O. O. O. N. E., D. O. Q., čo si vyžaduje značné náklady spojené nielen so zabezpečovaním diétného stravovacieho programu, ale aj v doplatkoch za lieky a v pravidelných lekárskejších kontrolách, ktoré musí matka s maloletým pravidelne absolvovať. Z dôvodu zdravotných problémov maloletého tak činia zvýšené výdaje cca 35 eur mesačne, pričom na stabilizáciu jeho zdravotného stavu bola matke opakovane doporučovaná kúpeľná liečba, prípadne ozdravné pobyty pri mori, ktoré však matka nemôže z ekonomických dôvodov s maloletým absolvovať. Je potrebné vziať do úvahy aj fakt, že maloletý navštevuje J. triedu, pričom samotné náklady spojené s nákupom J. potrieb a doplnkov predstavujú zvýšené náklady cca 40 eur mesačne. Matka v súčasnosti pracuje ako farmaceut. Z daňového priznania k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2021 je zrejme, že matka mala základ dane v sume 8 315,77 eura. Iný príjem nemá. Z daňového priznania k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2021 je zrejme, že otec mal príjmy v sume 15 255 eur, výdavky v sume 12 139,41 eura a základ dane v sume 3 115,59 eura. Iný príjem nemá. Na druhej strane súd prihliadol na to, že otcovi pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť k maloletej dcére F. R., nar. XX.XX.XXXX, na ktorú bol zaviazaný prispievať na jej výživu sumou 100 eur mesačne odo dňa 26.09.2019 do budúcnosti na základe rozsudku tunajšieho súdu č. k. 4P/16/2020-13 zo dňa 10.03.2020.

Súd prvej inštancie následne dospel k záveru, že výživné zo strany otca na maloletého v sume 170 eur je vzhľadom na potreby maloletého, ale aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery otca primerané. Súd prihliadol aj na skutočnosť, že matka sa osobne stará o maloletého a uhrádza aj všetky výdavky vznikajúce v ich spoločnej domácnosti. Dlhé výživné za obdobie odo dňa 22.09.2021 do dňa 31.05.2022 pozostáva zo sumy 166 eur. Rozdiel medzi zvýšeným výživným a pôvodným výživným predstavuje sumu 20 eur (170 eur - 150 eur). Teda dlžné výživné je za 9 dní z mesiaca september 2021 v sume 6 eur a za 8 mesiacov (október 2021 - máj 2022) v sume 160 eur (8 mesiacov x 20 eur). Súd povolil otcovi splácať túto sumu v mesačných splátkach po 20 eur, pretože má nízky príjem.

Mimo dohody o výške výživného sa obaja rodičia v rozvodovom konaní dohodli aj na stretávaní sa otca s maloletým, ktoré však otec využíval iba sporadicky a to aj napriek tomu, že matka mu v stretávaní sa so synom nijako nebránila. Súdom stanovený rozsah styku otca s maloletým otec takmer vôbec nevyužíva, avšak na druhej strane právoplatné a vykonateľné rozhodnutie súdu zaväzuje matku, aby v súdom stanovený čas pripravila maloletého na stretnutie s otcom, ktoré sa však nezrealizuje a matka si tak nie je schopná racionálne organizovať a plánovať svoj voľný čas. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie zmenil pôvodný rozsudok ohľadne úpravy styku otca s maloletým tak, že styk otca s maloletým sa neupravuje. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol v súlade s § 52 a § 55 CMP.

Proti rozsudku vo výrokoch I. a II. podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie matka. Namietala nesprávne právne posúdenie veci a súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Uviedla, že až doposiaľ sa otec žiadnym spôsobom materiálne nepodieľa na výchove a výžive maloletého a všetku osobnú starostlivosť zabezpečovala iba matka, ktorá aj takýmto spôsobom plnila svoju zákonnú vyživovaciu povinnosť. Je preto neakceptovateľné, aby otec nevyvíjal žiadnu iniciatívu na zabezpečenie adekvátneho zdroja príjmu tak, aby si mohol plniť vyživovaciu povinnosť voči maloletému, resp. čo sa zdá pravdepodobnejšie, svoje skutočné príjmy nepriznáva. Matka ďalej poukázala, že od posledného určenia výživného na maloletého došlo k zmene výšky životných nákladov nielen samotným vekom maloletého, ale aj infláciou. Naviac oproti stavu, ktorý platil pri prvom určení výživného, došlo k nárastu nákladov na výživu maloletého v dôsledku jeho zdravotných problémov, ako aj z dôvodu, že maloletý nastúpil na povinnú školskú dochádzku

a navštevuje triedu D. J. M., čo sa taktiež vyžaduje zvýšené náklady v priemere 40 eur mesačne. Keďže daňovo vykázaný príjem otca v porovnaní s príjmom, ktorý dosahoval v roku 2017 je podstatne vyšší, už len samotná skutočnosť veku a preukázateľného nárastu nákladov na výživu maloletého mala a mohla byť dôvodom na podstatnejšie zvýšenie výživného. Z vyššie uvedených skutočností je preto nevyhnutné, pri stanovení výšky výživného zo strany otca, vychádzať z potenciality príjmu otca (1 400 eur mesačne), pričom podľa zaužívanej zásady, že výživné povinného by malo presahovať 30% jeho čistého príjmu (420 eur) a jeho výšku na maloletého stanoviť minimálne v sume 280 eur mesačne.

Navrhla, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil tak, že otec je povinný prispievať na výživu maloletého vo výške 280 eur mesačne a dlžné výživné je otec povinný splácať v mesačných splátkach po 50 eur.

K odvolaniu matky sa vyjadrila Okresná prokuratúra Svidník a Krajská prokuratúra v Prešove, ktoré uviedli, že rozhodnutie súdu prvej inštancie považujú za správne a zákonné.

Krajský súd v Prešove ako súd odvolací v súlade s § 34 zákona č. 160/ 2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie matky nie je dôvodné.

Je potrebné konštatovať, že súd prvej inštancie mal dostatočným spôsobom osvedčené okolnosti dôležité pre rozhodnutie, skutkový stav zistený v primeranom rozsahu, vec správne právne posúdil a o veci správne rozhodol. Odvolací súd sa so závermi súdu prvej inštancie stotožňuje a na tieto poukazuje.

Podľa § 62 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákona o rodine“), plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Podľa § 62 ods. 2 zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa § 62 ods. 4 zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý s rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

Podľa § 62 ods. 5 zákona o rodine, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 75 ods. 1 zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 78 ods. 1 zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Podľa § 78 ods. 3 zákona o rodine, pri zmene pomerov sa vždy prihliadane na vývoj životných nákladov.

Rozhodnutie súdu, ktorým sa určilo výživné možno zmeniť spravidla vtedy, ak dôjde k zmene pomerov účastníkov, pričom pri rozhodovaní o zmene výživného je nutné vždy porovnať okolnosti dôležité pre jeho určenie v čase skoršieho, ako aj nového rozhodnutia. Dôvodom takejto zmeny je vždy iba závažnejšia zmena okolností vo vzťahu k tým, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia súdu. Takúto zmenu odôvodnených potrieb na strane maloletého dieťaťa je potrebné vidieť najmä v jeho pribúdajúcom veku, zdravotnom stave, či pokračujúcej školskej dochádzke.

Určenie výšky vyživovacej povinnosti vychádza zo skutočnosti, že obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov a že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu majú obaja rodičia, pričom platí, že súd individuálne skúma schopnosti, možnosti a majetkové pomery každého z rodičov. Pod pojmom „schopnosti a možnosti“ sa rozumie nielen čistý priemerný mesačný príjem rodiča (mzda a ostatné príjmy za predchádzajúci kalendárny rok), ale súd komplexne posudzuje schopnosti a možnosti toho-ktorého rodiča. Je tomu tak z dôvodov, aby sa rodič nemohol zbavovať vyživovacej povinnosti voči dieťaťu napr. tým, že príjme finančne nevýhodnejšie zamestnanie alebo sa stane dobrovoľne nezamestnaným, príp. sa zbavuje svojho majetku.

Odôvodnenosť potrieb vyjadruje požiadavku, aby plnením vyživovacej povinnosti boli uspokojené všetky náklady vo vzťahu k dieťaťu, ktoré možno očakávať. Miera potrieb dieťaťa je rôzna, závisí od veku, duševnej a fyzickej vyspelosti, zdravotného stavu. V tejto súvislosti nemožno dospieť k všeobecne platnému záveru, že ide o individuálnu fyzickú a duševnú vyspelosť dieťaťa a potreby detí v istom veku sa môžu odlišovať. Mesačné náklady na dieťa predstavujú výdavky, ktoré zabezpečujú aspoň základné potreby dieťaťa, ako napr. strava, ošatenie, zdravotná starostlivosť a samozrejme, ak to dovoľujú majetkové pomery rodičov, dieťa má nárok aj na ďalšie plnenia zo strany rodičov, keď do úvahy je tiež potrebné vziať náklady matky, s ktorou maloleté dieťa žije na bývanie, energie v domácnosti, platenie poisťného a podobne.

Odvolací súd uvádza, že posledná úprava výživného vo vzťahu k maloletému bola vykonaná rozsudkom Okresného súdu Svidník č. k. 4P/82/2017- 46 zo dňa 12.12.2017 na základe ktorého sa otec zaviazal prispievať na výživu maloletého v sume 150 eur mesačne. Súd zároveň schválil dohodu rodičov, na základe ktorej otec mal právo stretávať sa s maloletým A. B.: a) dvakrát v týždni vždy v utorok a vo štvrtok od 15.30 hod. do 20.00 hod. s tým, že otec vyzdvihne maloletého z materskej školy, otec vyzdvihnutie maloletého z materskej školy písomne oznámi matke formou SMS alebo e-mailom a po ukončení stretávania otec je povinný odovzdať maloletého matke v mieste jej bydliska, b) otec ma právo stretávať sa s maloletým A. každý párnny víkend v mesiaci a to: v mesiaci december 2017 v sobotu od 09.00 hod. do 19.00 hod., v mesiaci január a február 2018 v sobotu od 09.00 hod. do nedele do 19.00 hod., od mesiaca marec 2018 od piatku od 15.30 hod. do nedele do 19.00 hod., c) otec je oprávnený stretávať sa s maloletým A. počas letných prázdnin v prvom týždni v mesiaci júl od pondelka od 09.00 hod. do nedele do 19.00 hod., v mesiaci august v druhom a treťom týždni od pondelka od 09.00 hod. do nedele do 19.00 hod..

Od posledného rozhodnutia o výživnom (t.j. odo dňa 12.12.2017) došlo k zmene pomerov predovšetkým na strane maloletého dieťaťa, ako aj u obidvoch rodičov. Maloletý je žiakom 4. ročníka J. triedy na základnej škole v D.. Čo sa týka nákladov na výživu mal. dieťaťa, matka je nútená vynakladať aj náklady spojené so zdravotnými obmedzeniami maloletého, ktoré spočívajú v diagnostikovanom ochorení na O. P., O. O. O. N. E., D. O. Q., čo si vyžaduje náklady spojené nielen so zabezpečovaním diétno stravovacieho programu, ale aj v doplatkoch za lieky a v pravidelných lekárskech kontrolách, ktoré musí matka s maloletým pravidelne absolvovať. Na stabilizáciu zdravotného stavu bola matke opakovane doporučovaná kúpeľná liečba, prípadne ozdravné pobyty pri mori.

Odvolací súd uvádza, že matka v súčasnosti pracuje v spoločnosti G. D. ako zodpovedný farmaceut. Priemerná výška jej príjmu, ako to vyplýva z lustrácie v Sociálnej poisťovni je okolo 1 300 eur mesačne. Iný príjem nemá. Čo sa týka otca, z daňového priznania k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2021 vyplýva, že mal celkové príjmy v sume 15 255 eur, výdavky v sume 12 139,41 eur a základ dane v sume 3 115,59 eur. Z lustrácie v Sociálnej poisťovni je zrejmé, že pracuje ako živnostník. Priemerná výška jeho príjmu je okolo 570 eur. Taktiež ako matka iný príjem nemá. Otcovi pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť k mal. dcére F. R., na ktorú bol zaviazaný prispievať na jej výživu sumou 100 eur mesačne odo dňa 26.09.2019 do budúcnosti podľa rozsudku OS Svidník č.k. 4P/16/2020 – 13 zo dňa 10.03.2020.

Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

Na základe uvedeného odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie a správne porovnal majetkové pomery oboch rodičov, ako aj odôvodnené potreby mal. dieťaťa v čase poslednej úpravy výživného a v súčasnosti. Je zrejmé, že od doby predchádzajúcej úpravy výživného do času podania návrhu na začatie tohto konania uplynulo obdobie 4 rokov a mal. dieťa je vekovo staršie. V súvislosti s dospievaním mal. dieťaťa nepochybne dochádza k nárastu výdavkov potrebných na zabezpečovanie jeho výživy, školských potrieb aj nákladov spojených so zdravotnými obmedzeniami maloletého. Pri zistenom príjme otca tiež nemožno opomenúť, že jeho pracovaná činnosť je s ohľadom na jej charakter vykonávaná len sezónne, s výnimkou zimných mesiacov. Otec býva spolu s matkou mal. F. R. vo D., kde prispieva mesačne na platbu nákladov spojených s užívaním bytu. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie správne zohľadnil, že otcovi pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť k mal. dcére. Pokiaľ ide o matku, býva s maloletým v podnájme. Súd prvej inštancie tiež zohľadnil jej podiel osobnej starostlivosti o maloleté dieťa, ktoré v súčasnosti navštevuje školské zariadenie. Odvolací súd dodáva, že vzhľadom na výdavky otca je limitovaná jeho povinnosť platiť výživné na mal. dieťa. V závislosti od deklarovaného príjmu a výdavkov otca odvolací súd potvrdil zvýšenie výživného otcovi zo sumy 150 eur na sumu 170 eur mesačne od 22.09.2021 do budúcnosti. Dĺžné výživné je tiež správne ustálené v sume 166 eur s možnosťou splácať po 20 eur mesačne s ohľadom na zvýšenie bežného výživného v období od právoplatnosti rozsudku až do úplného vyrovnania pod následkom straty výhody splátok pre maloletého s prihliadnutím na majetkové a príjmové pomery otca.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 CSP v spojení s § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov tohto štádia konania.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).